

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT

**ONDERZOEK IN HET KADER VAN
HET VIERJAARLIJKS BEZOEK
OP RKBS 'ST.NICOLAAS'**

Plaats : Odijk
BRIN-nummer : 05GH
Onderzoeksnummer : 119475

Datum schoolbezoek : 31 mei 2010
Rapport vastgesteld te Utrecht op 6 juli 2010

Inhoud

1	Onderzoek 5
2	Bevindingen 7
3	Conclusie 11
	Bijlage 13

1 Onderzoek

Op 31 mei 2010 heeft de inspectie rkbs 'St.Nicolaas' bezocht. Het bezoek is afgelegd vanwege de verplichting van de inspectie om scholen voor primair onderwijs ten minste eenmaal per vier jaar te bezoeken.

Tijdens het onderzoek heeft de inspectie de kwaliteit van het onderwijs op de school beoordeeld met een beperkte set indicatoren, waarmee zij conform de Wet op het Onderwijstoezicht (WOT) kan beoordelen of de school op belangrijke onderdelen onderwijs van voldoende kwaliteit biedt. Deze indicatoren hebben betrekking op de resultaten en de ontwikkeling van leerlingen, op de zorg en begeleiding en op de kwaliteitszorg. Daarnaast zijn enkele verplichtingen van de school in het kader van de naleving van wet- en regelgeving gecontroleerd, waaronder de onderwijstijd.

De bevindingen uit het onderzoek in het kader van het vierjaarlijks bezoek worden gebruikt om te bezien of het reeds aan de school toegekende basisarrangement kan worden gehandhaafd. Eventueel geconstateerde tekortkomingen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse. Indien tijdens het onderzoek echter blijkt dat er mogelijk sprake is van zwakke of zeer zwakke onderwijskwaliteit, dan zet de inspectie het onderzoek in het kader van het vierjaarlijks bezoek, na overleg met het bevoegd gezag, om in een kwaliteitsonderzoek.

De inspectie heeft op een aantal basisscholen naast het vierjaarlijks onderzoek ook een themaonderzoek uitgevoerd.

Het beleid van de overheid is er op dit moment op gericht het niveau van de basisvaardigheden taal en rekenen te verbeteren. In dat kader voert de inspectie op scholen themaonderzoeken uit naar (aspecten van) het onderwijs in deze basisvaardigheden. In 2010 is dit onderzoek bij rekenen en wiskunde gericht op de kwaliteit van het automatiseren van basiskennis rekenen en wiskunde. Het doel is om op landelijk niveau een beeld te krijgen van het aanbod ten aanzien van het automatiseren van basiskennis rekenen en wiskunde.

rkbs 'St.Nicolaas' maakt deel uit van de landelijke steekproef van scholen voor dit onderzoek.

Om het onderzoek te kunnen uitvoeren heeft de inspectie gebruik gemaakt van een waarderingskader met indicatoren en criteria. De school heeft hiervan bij de afronding van het schoolbezoek een overzicht ontvangen. In dit rapport worden de bevindingen van het themaonderzoek op de school alleen op hoofdlijnen weergegeven.

In hoofdstuk 2 van dit rapport beschrijft de inspectie de bevindingen die uit haar onderzoek op rkbs 'St.Nicolaas' naar voren zijn gekomen. Bij de geconstateerde verbeterpunten is tevens een onderbouwing opgenomen. Dit hoofdstuk beschrijft tevens kort de belangrijkste bevindingen van het themaonderzoek automatiseren van basiskennis rekenen en wiskunde. In hoofdstuk 3 volgt de conclusie.

Onderzoeksopzet

Deze rapportage over het onderzoek is gebaseerd op:

- Een beperkte set indicatoren uit het Toezichtkader po/vo 2009 van de inspectie. Het toezichtkader is te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.
- Analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Schoolbezoek, waarbij:
 - schooldocumenten en handelingsplannen zijn bestudeerd;
 - enkele groepsbezoeken zijn afgelegd voor het beoordelen van de planmatige uitvoering van de zorg;
 - gesprekken met de directie en de intern begeleider(s)/zorgcoördinator(en) zijn gevoerd.

Het themaonderzoek automatiseren van basiskennis rekenen en wiskunde bestond uit de volgende activiteiten:

- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Schoolbezoek, waarbij:
 - in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van activiteiten rekenen en wiskunde. Deze groepsbezoeken vonden plaats in de groepen 2, 3, 5 en 7;
 - schooldocumenten zijn bestudeerd;
 - gesprekken met de directie, de intern begeleider en leraren zijn gevoerd.

2 Bevindingen

De bijlage van dit rapport bevat een overzicht van de bij dit onderzoek gebruikte indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover. Uit dit overzicht valt op te maken dat op de Nicolaasschool de kwaliteit van het onderwijs voor de meeste onderzochte indicatoren op orde is. Het betreft hier met name de aspecten leerlingenzorg en kwaliteitszorg. Met haar onderwijs behaalt de school aan het eind van de basisschool hoge opbrengsten voor Nederlandse taal en rekenen.

Leerresultaten

Voor het beoordelen van de eindopbrengsten kan de inspectie gebruik maken van de Cito eindtoets basisonderwijs, die de school bij alle leerlingen van groep 8 afneemt. De gemiddelde resultaten van de afgelopen jaren (2008, 2009 en 2010) liggen hoger dan de normen die de inspectie hanteert voor scholen met een vergelijkbare populatie. Om die reden concludeert de inspectie dan ook dat de eindopbrengsten die de Nicolaasschool behaalt met haar onderwijs hoog zijn en dat dit een sterk aspect is van de school.

De resultaten van de leerlingen op tussenliggende momenten zijn voldoende. Om hierover een oordeel uit te spreken onderzoekt de inspectie de gemiddelde leerlingresultaten voor technisch lezen in groep 3 en 4, rekenen -wiskunde in groep 4 en 6 en begrijpend lezen in groep 6 (peildatum jan 2010). Op alle vijf onderdelen zijn de gemiddelde leerlingresultaten voldoende.

Op het gebied van de sociale competenties van leerlingen doet de inspectie geen uitspraak. De school volgt wel de sociaal emotionele ontwikkelingen van de leerlingen, maar de resultaten daarvan zijn niet af te zetten tegen een landelijk geldende norm.

Of de school voldoende resultaten boekt met leerlingen met speciale onderwijsbehoeften is op de Nicolaasschool niet aan de orde. Hierbij gaat het namelijk om leerlingen die vanwege ernstige beperkingen niet verder komen dan het eindniveau van groep 7. De laatste jaren heeft de school geen leerlingen gehad die op een eigen leerlijn hebben gewerkt lager dan eindniveau groep 7.

Leerlingenzorg

De Nicolaasschool heeft de kwaliteit ten aanzien van de leerlingenzorg gehandhaafd. In 2006 kon de inspectie hierover een positief oordeel uitspreken. Ook nu leidt het onderzoek tot een voldoende oordeel op de onderzochte indicatoren.

De school volgt de leerlingen voldoende en signaleert tijdig. Op basis van analyses worden handelingsplannen opgesteld. Na uitvoering worden de interventies ook geëvalueerd, zodat bijstelling mogelijk is. Wel is het nodig dat de school een duidelijker verschil maakt tussen enerzijds het afstemmen van het onderwijs op de verschillen in ontwikkeling van de leerlingen en anderzijds de extra verleende zorg voor leerlingen met een leerachterstand. Het eerste, de afstemming, dient vooral een preventief doel, terwijl het verlenen van remediërende zorg vooral een curatief karakter heeft. In het gesprek met de school over toekomstige ontwikkelingen op dit terrein bracht de school naar voren te willen gaan werken met groepsplannen. Een deel van de activiteiten over afstemming wil de school in deze groepsplannen vastleggen. De individuele handelingsplannen of groepshandelingsplannen beschrijven dan vooral de remediërende activiteiten. De school wil hiermee het grote aantal handelingsplannen terugbrengen.

Kwaliteitszorg

De school bewaakt, evalueert en verbetert haar onderwijskwaliteit op een voldoende systematische manier. De verschillende domeinen van het onderwijs en leren worden in een cyclus van 4 jaar structureel geëvalueerd. Over de onderwijskwaliteit legt de school verantwoording af naar de belanghebbenden. Ook analyseert de school de opbrengsten en trekt daaruit conclusies voor verbeteringen.

Themaonderzoek Automatiseren van basiskennis rekenen en wiskunde

Bij het themaonderzoek zijn verschillende kwaliteitsaspecten van het onderwijs in het automatiseren van de basiskennis rekenen en wiskunde onderzocht, namelijk de leerresultaten, het leerstofaanbod, de tijd, het didactisch handelen, de afstemming op verschillen tussen leerlingen, de zorg en begeleiding en de kwaliteitszorg.

De inspectie is nagegaan waaruit het aanbod voor rekenen en wiskunde, specifiek voor het automatiseren van de basisvaardigheden bestaat, of de gerealiseerde leerinhouden dekkend zijn voor de kerndoelen en of de leerinhouden in de verschillende leerjaren op elkaar aansluiten. In het verlengde hiervan is nagegaan of de school voldoende tijd besteedt aan automatiseren. In lesobservaties is gekeken naar de didactiek. De inspectie is nagegaan of de leraren effectieve instructie ten aanzien van het automatiseren geven en hierbij doelgericht te werk gaan. Daarnaast is nagegaan of de leraren zorgen voor interactieve werkvormen, het strategisch denken en leren stimuleren en samen met de leerlingen reflecteren op de gebruikte oplossingsstrategieën.

Leerlingen verschillen in de mate waarin zij de te onderscheiden basisvaardigheden beheersen. In het onderzoek is eveneens nagegaan of de leraren de ontwikkeling van de automatisering van basiskennis rekenen en wiskunde van de leerlingen systematisch volgen en of dit ook leidt tot doelgerichte differentiatie in de lessen of het bieden van specifieke ondersteuning. Tot slot is nagegaan of de kwaliteitszorg van de school zo is ingericht dat de school de kwaliteit van het rekenonderwijs systematisch kan bewaken en verbeteren, en of er aandacht is voor de deskundigheidsontwikkeling van de leraren op het gebied van het reken-wiskundeonderwijs.

Leerresultaten

De resultaten voor rekenen en wiskunde zijn van een goed niveau. In de groepen 2 t/m 7 heeft de inspectie de resultaten onderzocht, en in al deze groepen zijn de gemiddelde rekenniveaus boven de norm die de inspectie hanteert. Bovendien liggen de resultaten boven het landelijk gemiddelde, en soms zelfs ruim daarboven.

Kwaliteitszorg

De school bewaakt, evalueert en verbetert haar onderwijskwaliteit op een voldoende systematische manier. De school evalueert daarnaast regelmatig haar reken-wiskundeaanbod en de hoeveelheid leertijd voor rekenen en wiskunde in relatie tot de opbrengstgegevens.

In de klas

De school beschikt over een reken-wiskundeaanbod dat dekkend is voor de kerndoelen. Daarnaast beschikt de school over additionele materialen, die passen bij de eigen methodische aanpak. In de groepen gebruiken de leraren de methode zoals deze is bedoeld. De methode geeft aanwijzingen voor differentiatie in instructie en verwerking. De leraren maken hier indien nodig gebruik van. Onlangs is de school gestart met het "compacten en verrijken" van het leerstofaanbod, wat tot tevredenheid van de leraren is ingevoerd.

Zo besteden leraren aandacht aan zowel de zwakkere als de sterkere rekenaars. Daarnaast is in de groepen sprake van specifieke aandacht voor automatiseren. In de rekenlessen reserveren de leraren structureel tijd voor korte, (klassikale) oefenmomenten, waarbij de leraren de aandacht van de leerlingen richten op óf nauwkeurigheid óf tempoverhoging óf verkorting van rekenhandelingen. Voor de leerlingen zijn de oefeningen bekend, dus de uitleg kost weinig tijd en is efficiënt. Alle leerlingen doen mee aan de automatiseringsoefeningen. Daarnaast maken de leraren tijdens de les gebruik van de instructietafel om leerlingen extra te begeleiden bij het automatiseren van de basisvaardigheden rekenen en wiskunde en geven zij leerlingen, als dit nodig is, extra tijd om te oefenen.

Zorg en begeleiding

De leraren signaleren tijdig welke leerlingen moeite hebben met automatiseren van de basisvaardigheden. Na een zorgvuldige analyse stellen de leraren individuele handelingsplannen of groeps-handelingsplannen op, die sturing geven aan het handelen van de leraren. Na afloop worden de plannen geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

3 Conclusie

De inspectie concludeert dat de kwaliteit van het onderwijs op de Nicolaasschool op de onderzochte onderdelen grotendeels op orde is. Uit het onderzoek is gebleken dat de school op die gebieden nauwelijks tekortkomingen kent. Om die reden wordt het reeds aan de school toegekende basisarrangement gehandhaafd. De bevindingen zullen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse, waarbij opnieuw de vraag aan de orde is of het toezichtarrangement eventueel moet worden aangepast.

De inspectie concludeert tevens dat de naleving van de wet- en regelgeving op de onderzochte onderdelen op orde is.

Bijlage

Overzicht indicatoren en bevindingen.

Met de scores 1 tot en met 5 wordt tot uitdrukking gebracht in welke mate de indicatoren op de school zijn gerealiseerd:

- 1 slecht;
- 2 onvoldoende;
- 3 voldoende;
- 4 goed;
- 5 niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten).

Bij wet- en regelgeving is in de waardering tot uitdrukking gebracht of de school wel (ja) of niet (nee) voldoet aan de genoemde wettelijke vereisten.

(De nummering van de indicatoren verwijst naar de nummering van de volledige set indicatoren uit het Toezichtkader po/vo 2009. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, zijn gemarkeerd met een asterisk*.)

Het kwaliteitsprofiel van rkbs 'St.Nicolaas'

Tabel 4.1 Kwaliteitsaspect 1: De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden.

	1	2	3	4	5
1.1 * De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.				•	
1.2 * De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.4 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.			•		
1.5 De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					•

Tabel 4.2 Kwaliteitsaspect 7a: De leraren volgen systematisch de vorderingen van de leerlingen.

	1	2	3	4
7.1 * De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Tabel 4.3 Kwaliteitsaspect 8: De leerlingen die dat nodig blijken te hebben, krijgen extra zorg.

	1	2	3	4
8.1 De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			●	
8.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			●	
8.3 * De school voert de zorg planmatig uit.			●	
8.4 De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			●	

Tabel 4.4 Kwaliteitsaspect 9: De school heeft een systeem voor kwaliteitszorg.

	1	2	3	4
9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			●	
9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			●	
9.3 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			●	
9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			●	
9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			●	
9.6 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			●	

Tabel 4.5 Wet- en regelgeving

	ja	nee
N1 Door of namens het bestuur is de vastgestelde schoolgids naar de inspectie gestuurd en deze schoolgids bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 16 en 13).	●	
N2 Door of namens het bestuur is het vastgestelde schoolplan naar de inspectie gestuurd en dit schoolplan bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 16 en 12).	●	
N3 Door of namens het bestuur is het vastgestelde zorgplan van het samenwerkingsverband naar de inspectie gestuurd en dit zorgplan bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 19).	●	
N4 De geplande onderwijstijd voldoet aan de wettelijke vereisten (WPO, art. 8).	●	